

Sisällys

1	Kiinteistöhoitajan työ	10
1.1	Mitä kiinteistöhoitajan työhön kuuluu?.....	10
1.2	Kiinteistöhoitajan kolme roolia	12
1.2.1	Kiinteistöhoitaja edunvalvojana	13
1.2.2	Kiinteistöhoitaja yhteistyökumppanina	13
1.2.3	Kiinteistöhoitaja työntekijänä.....	14
1.3	Kiinteistöhoitajan työn tavoitteet	15
1.3.1	Käyttäjien tyytyväisyys	15
1.3.2	Kiinteistön kustannusten hallinta	16
1.3.3	Kiinteistön suunnitelmallinen kunnossapito.....	18
2	Asiakaslähtöisten kiinteistöpalveluiden tuottaminen	20
2.1	Kiinteistöhoitosopimus ja palvelukuvaukset.....	20
2.1.1	Kiinteistöhoitosopimus	20
2.1.2	Palvelukuvaus	24
2.2	Rakennuksen huoltokirja.....	30
2.2.1	Mikä on huoltokirja?.....	30
2.2.2	Huoltokirja kiinteistöhoitajan työkaluna.....	34
2.3	Kiinteistöhoitajan oman työn suunnittelu	38
2.3.1	Ajankäytön suunnittelu	38
2.3.2	Työn kiireellisyyden arviointi	41
2.3.3	Apuvälineet ajankäytön suunnitteluun	41
2.4	Asiakaslähtöisyys kiinteistöhoitopalveluissa	42
2.4.1	Asiakaspalvelu osana kiinteistöhoitajan työtä	42
2.4.2	Asiakkaiden käsittely.....	45
2.4.3	Kiinteistöhoitosopimuksen noudattaminen osana asiakaspalvelua	52
2.4.4	Palautejärjestelmät asiakaspalautteen keräämisessä	53
2.5	Kiinteistön vakuutukset.....	56
2.5.1	Miksi kiinteistöhoitajan on perehdyttävä vakuutuksiin?	56
2.5.2	Kiinteistön erilaiset vakuutukset.....	56
2.5.3	Suojeluohjeet	60
3	Kiinteistön yleishoito ja valvonta	62
3.1	Mitä kiinteistön yleishoitoon kuuluu?	62
3.2	Huoltokirjan käyttö ja ylläpito.....	63
3.2.1	Huoltokirjan ajantasaisuus.....	63
3.2.2	Huoltokirjan osat	63

3.3	Korjaus- ja kunnossapitovastuut kiinteistöissä	67
3.3.1	Vastuunjako asunto-osakeyhtiöissä	67
3.3.2	Vastuunjako keskinäisissä kiinteistöosakeyhtiöissä	70
3.3.3	Vastuunjako kiinteistöosakeyhtiöissä	70
3.3.4	Vastuunjako vuokra-asunnoissa ja vuokratalo-yhtiöissä.....	71
3.4	Ilmoitustaulujen, kilpien ja opasteiden kunnossapito.....	72
3.4.1	Kiinteistön ilmoitustaulut	72
3.4.2	Kiinteistön kilvet ja opasteet	73
3.5	Talonkirjan ja nimitietojen päivitys	75
3.5.1	Talonkirja	75
3.5.2	Asukkaiden nimitietojen päivitys kiinteistöllä	77
3.6	Järjestyksen ja järjestyssääntöjen noudattamisen valvonta.....	78
3.6.1	Kiinteistön tai yhtiön järjestyssäännöt	78
3.6.2	Järjestyshäiriöt	78
3.7	Mittareiden lukeminen ja kulutusseuranta.....	79
3.7.1	Kiinteistön mittareiden lukeminen	79
3.7.2	Lämmön kulutusseuranta.....	81
3.7.3	Veden kulutusseuranta.....	84
3.7.4	Sähkön kulutusseuranta	87
3.8	Avainturvallisuus ja kulunvalvonta	88
3.8.1	Kiinteistön avaimet ja niiden käyttö.....	88
3.8.2	Avainsäilöt.....	91
3.8.3	Huoneistojen ovien avaaminen taloyhtiössä	92
3.8.4	Ulko-ovien lukitus	98
3.8.5	Kulunvalvontajärjestelmät	98
3.8.6	Jos kiinteistönhoitaja kadottaa avaimet.....	101
3.9	Talotekniikan ohjaus- ja valvontajärjestelmät	101
3.9.1	Kellokytkimet	102
3.9.2	Muut pienet ohjausjärjestelmät	102
3.10	Paloturvallisuus	104
3.10.1	Paloturvallisuusmääräykset ja -tekniikka	104
3.10.2	Paloturvallisuuteen liittyvien laitteiden koestus	104
3.10.3	Vika- ja paloilmoituksiin reagointi	105
3.11	Teknisten tilojen hoito	105
3.11.1	Tilojen siivous ja tavaroiden varastointi	105
3.11.2	Lämmönjakuhuone	106
3.11.3	Sähköpääkeskus	106
3.11.4	IV-konehuone	107
3.11.5	Muut tekniset tilat	107
3.12	Rakennuksen ja sen pihan kunnon, toiminnan ja turvallisuuden arviointi	108
3.12.1	Kiinteistökierron	108
3.12.2	Piha-alueen kunnon ja turvallisuuden tarkkailu sekä ylläpito	111
3.13	Liputus.....	114
3.13.1	Erilaiset liput ja lippujärjestys	115
3.13.2	Liputuspäivät ja -ajat.....	117
3.13.3	Lipun ja lipputankojen/-salkojen käsittely ja hoito.....	122

3.14 Ympäristöhuoltopalvelut	124
3.14.1 Jätehuolto.....	124
3.14.2 Kestävä kehitys ja kierrätys	128
3.15 Kiinteistönhoitajan korjaustyöt.....	132
3.16 Päivystys	132
3.16.1 Mitä töitä päivystysaikana tehdään?	132
3.16.2 Muuta päivystyksessä huomioitavaa.....	133
4 Rakennustekniset korjaustyöt.....	136
4.1 Korjaustyöt osana kiinteistönhoitajan työtä.....	136
4.1.1 Kiinteistönhoitosopimuksessa tai huoltokirjassa määritellyt korjaustyöt.....	136
4.1.2 Korjaustöissä tarvittavat työkalut ja tarvikkeet	137
4.2 Rakennuksen sisätilat.....	138
4.2.1 Sisäseinät	138
4.2.2 Sisäkatot	139
4.2.3 Lattiat.....	141
4.2.4 Märkätilat.....	142
4.2.5 Kosteusvauriot rakennuksen sisätiloissa	146
4.3 Rakennuksen julkisivu.....	148
4.3.1 Puinen julkisivu	148
4.3.2 Tiilijulkisivu	150
4.3.3 Ulkoverhouksen kunnan tarkkailu	151
4.4 Ikkunat ja ovet.....	152
4.4.1 Ikkunoiden ja ovien vaurioituminen	152
4.4.2 Ikkunoiden ja parvekeovien huoltotyöt.....	153
4.4.3 Ulko-ovien huoltotyöt.....	155
4.5 Parvekkeet	157
4.6 Vesikatto	159
4.6.1 Vesikaton katemateriaali	159
4.6.2 Katon huoltotöissä huomioitavaa.....	163
4.7 Savupiiput ja hormit.....	164
4.7.1 Savupiiput.....	164
4.7.2 Hormit.....	166
4.8 Piha-alueiden varusteet.....	166
4.8.1 Aidat.....	166
4.8.2 Betoni-, kivi- ja luonnonkivimuurit.....	168
4.8.3 Leikkivälineet ja leikkialueiden päällysteet.....	169
5 LVI-järjestelmien toimintakunnan ylläpito.....	172
5.1 Mitä LVI-tekniikka on?.....	172
5.2 Kiinteistön lämmitysjärjestelmä	173
5.2.1 Lämmitysjärjestelmän yleiset vaatimukset	173
5.2.2 Lämmönlähteet.....	175
5.2.3 Lämmitysjärjestelmän varusteet.....	185
5.2.4 Keskuslämmitys	189

5.2.5	Yksittäisten tilojen lämmitys	196
5.2.6	Lämmön kulutusseuranta.....	201
5.2.7	Kiinteistönhoitajan lämmitysjärjestelmään liittyvät tarkastus- ja hoitotehtävät	201
5.3	Kiinteistön vesijohto- ja viemärijärjestelmät.....	203
5.3.1	Vesijohto- ja viemärijärjestelmien yleiset vaatimukset.....	203
5.3.2	Rakennuksen vesijohto- ja viemärijärjestelmien toimintaperiaate.....	204
5.3.3	Kiinteistön vesijohtoverkosto	205
5.3.4	Kiinteistön viemäriverkosto	209
5.3.5	Kiinteistön yksittäisten tilojen vesijohdot ja viemärit	216
5.3.6	Veden kulutusseuranta.....	220
5.3.7	Kiinteistönhoitajan vesijohto- ja viemärijärjestelmiin liittyvät tarkastus- ja hoitotehtävät.....	220
5.4	Kiinteistön ilmanvaihtojärjestelmä	221
5.4.1	Ilmanvaihtojärjestelmien yleiset vaatimukset	221
5.4.2	Erilaiset ilmanvaihtojärjestelmät	222
5.4.3	IV-koneiden laitetilat	226
5.4.4	Ilmanvaihtojärjestelmien varusteet.....	228
5.4.5	Kiinteistönhoitajan ilmanvaihtojärjestelmään liittyvät tarkastus- ja hoitotehtävät.....	230
5.5	Kylmäteknikka	232
5.5.1	Kylmäteknikan toimintaperiaate	233
5.5.2	Kylmäkoneisto	234
5.5.3	Lämmön talteenotto	239
5.5.4	Kylmäaineet.....	240
5.5.5	Kiinteistönhoitajan kylmäteknikkaan liittyvät tarkastus- ja hoitotehtävät.....	242
6	Kiinteistöautomaation käyttäminen	246
6.1	Mitä on kiinteistöautomaatio?	246
6.2	Mihin automaatiolla voidaan vaikuttaa?	247
6.3	Automaation laitteistot.....	249
6.3.1	Kellokytkimet	249
6.3.2	Yksikkösäätimet.....	250
6.3.3	Valvomojärjestelmät	250
6.4	Automaation toiminnot.....	251
6.4.1	Toiminnan ohjaukset.....	251
6.4.2	Mittaukset.....	254
6.4.3	Säädöt	254
6.4.4	Hälytykset.....	257
6.5	Automaation osat ja laitteet.....	260
6.5.1	Anturit.....	260
6.5.2	Moottoriventtiili	260
6.5.3	Peltimoottori.....	261
6.5.4	Jäätymissuojatermostaatti	261
6.5.5	Taajuusmuuttaja.....	261
6.5.6	Kiertovesipumppu	262

6.5.7	Magneettiventtiilit.....	262
6.5.8	Vuotovahti.....	262
6.6	Lämmityksen automaatio.....	262
6.6.1	Kaukolämmitys.....	262
6.6.2	Lämmityksen säätökäyrä.....	264
6.6.3	Yölämpötilan pudotus.....	266
6.6.4	Lämpimän käyttöveden valmistus.....	267
6.7	Ilmanvaihdon automaatio.....	269
6.7.1	Ilmanvaihdon ohjaus.....	269
6.7.2	Ilmanvaihtojärjestelmän osien automaatio.....	271
6.7.3	Ilmanvaihdon säätäminen.....	274
6.7.4	LTO-laitteiston ohjaus.....	275
6.7.5	Kanaviston mittaukset.....	278
6.8	Historiatiedot ja trendiseuranta käyttäjän apuna valvonnassa.....	278
6.9	Energiankulutuksen hallinta automaation avulla.....	280
6.9.1	Kulutusseuranta ja automaatio.....	280
6.9.2	Automaattikka apuna energiansäästöissä.....	281
6.10	Automaatiojärjestelmän hoito.....	282
6.10.1	Moottoriventtiilien ja peltimoottoreiden hoito.....	282
6.10.2	Anturien hoito.....	282
6.10.3	Jäätymissuojatermostaatin testaus.....	283
6.10.4	Valvontatietokoneen hoito.....	283
6.11	Automaatiojärjestelmän käyttökoulutus.....	285
7	Kiinteistöhoitajan sähkötyöt.....	286
7.1	Mitä sähkötyitä kiinteistöhoitaja saa tehdä?.....	286
7.1.1	Sähkölaitteet ja -työt kiinteistön sisätiloissa.....	286
7.1.2	Sähkölaitteet ja -työt kiinteistön ulkotiloissa.....	289
7.2	Sähköturvallisuus.....	290
7.2.1	Sähkölaitteiden käyttöturvallisuus.....	290
7.2.2	Sähköalan lainsäädännön määräykset.....	291
7.3	Kiinteistön sähkönjakeluverkko.....	293
7.3.1	Liittymisjohto.....	293
7.3.2	Keskukset.....	294
7.3.3	Sähkötekniset tilat.....	296
7.4	Kiinteistön sähkölaitteet ja varusteet.....	296
7.4.1	Liitäntä- ja jatkojohdot.....	296
7.4.2	Valaisimet ja lamput.....	297
7.4.3	Sähkölämmitys ja sähkösulatus.....	299
7.4.4	Sulakkeet.....	300
7.4.5	Pistotulpat ja pistorasiat.....	302
7.4.6	Vikavirtasuojat.....	303
7.4.7	Sähkökiukaat.....	304
7.4.8	Hissit.....	304
7.5	Sähkölaitteiden määräaikaishuollot ja -tarkastukset.....	305

7.6	Sähköajoneuvojen lataaminen kiinteistön sähköverkossa	306
7.6.1	Ladattavat sähköajoneuvot	306
7.6.2	Sähkö- ja hybridiajoneuvojen lataaminen kiinteistön sähköjärjestelmässä	306
7.7	Tietotekniset järjestelmät.....	309
7.7.1	Sisäjohtoverkko	309
7.7.2	Ovikello- ja ovipuhelinlaitteet.....	310
7.7.3	Palovaroitimet ja paloilmoinjärjestelmä	311
7.7.4	Merkki- ja turvalaistusrjestelmät.....	312
7.8	Aurinkosähkö.....	313
8	Kiinteistön toimintakunnon arviointi ja turvallisuus	314
8.1	Kiinteistön turvallisuus ja sen suunnittelu	314
8.1.1	Omatoiminen varautuminen.....	314
8.1.2	Pelastussuunnitelma.....	315
8.1.3	Turvallisuuteen liittyvä viranomaisvalvonta	317
8.2	Palo- ja pelastusturvallisuus	317
8.2.1	Kiinteistönhoitajan rooli	317
8.2.2	Turvallisuutta edistävät rakenteelliset ratkaisut	318
8.2.3	Paloturvallisuustekniikka ja sen huoltaminen	320
8.2.4	Paloturvallisuutta edistävät toimet.....	328
8.3	Vaaranpaikat kiinteistöllä ja poikkeustilanteissa toimiminen.....	330
8.3.1	Vaaranpaikat ja vaaratilanteiden ennaltaehkäisy.....	330
8.3.2	Energiahuollon ja yhdyskuntatekniikan häiriöt ja toiminta niiden aikana	335
8.3.3	Toiminta poikkeusolosuhteissa.....	336
8.4	Työturvallisuus	337
8.4.1	Mikä on työtapaturma?	337
8.4.2	Lakisääteinen työtapaturma- ja ammattitautivakuutus	339
8.4.3	Mihin ja miten tapaturma vaikuttaa?.....	339
8.4.4	Työntekijän työturvallisuusvelvollisuudet	342
8.4.5	Perehdytys	343
8.4.6	Näin teet työsi turvallisesti.....	344
9	Piha- ja ulkoalueiden hoito	346
9.1	Ulkoalueiden hoidon merkitys	346
9.2	Ulkoalueiden puhtaanapito	347
9.2.1	Roskien poisto.....	347
9.2.2	Pesu- ja puhdistustyöt.....	349
9.2.3	Syys- ja kevätsiivous.....	349
9.3	Kasvillisuustyöt.....	350
9.3.1	Nurmikko	350
9.3.2	Puut, pensaat, perennat ja muut istutukset.....	357
9.4	Lumityöt	361
9.4.1	Lumitöistä sopiminen ja lumitöiden suunnittelu.....	361
9.4.2	Piha-alueen lumityöt.....	362
9.4.3	Kattolumityöt.....	364

9.5	Liukkaudentorjunta	367
9.5.1	Liukkaudentorjunnasta sopiminen	368
9.5.2	Liukkaudentorjunta piha-alueella	368
10	Koneiden käsittely kiinteistöpalvelualalla	370
10.1	Työkoneet osana kiinteistönhoidon arkipäivää.....	370
10.2	Isot työkoneet.....	370
10.2.1	Koneturvallisuus.....	370
10.2.2	Työkoneen ajaminen	373
10.2.3	Työkoneen apulaitteet	375
10.2.4	Työkoneiden huoltaminen	376
10.3	Pienkoneet.....	377
10.3.1	Pienkoneet kiinteistöhoitajan käytössä	377
10.3.2	Pienkoneiden puhtaanapito ja kausihuolto.....	377
10.3.3	Pienkoneiden huoltotyöt	378
11	Kiinteistöjen puhtauspalvelujen tuottaminen.....	390
11.1	Mihin siivousta tarvitaan?	390
11.2	Siivouksen tavoitteet.....	391
11.2.1	Edustavuus, esteettisyys ja viihtyisyys	392
11.2.2	Turvallisuus	393
11.2.3	Hygieenisuus	393
11.2.4	Tilojen toimivuus.....	393
11.2.5	Taloudellisuus.....	394
11.2.6	Ympäristöystävällisyys	394
11.3	Siivoustyön suunnittelu ja toteutus.....	395
11.3.1	Miksi siivoustyötä pitää suunnitella?	395
11.3.2	Työaika ja työohjeet.....	395
11.3.3	Päivittäisen työskentelyn toteutus	396
11.4	Siivousmenetelmät.....	399
11.4.1	Ylläpito- ja perussiivous.....	399
11.4.2	Puhdistusmenetelmät	399
11.4.3	Pintojen suojaus- ja hoitomenetelmät	409
11.5	Siivousvälineiden valinta ja käyttö.....	411
11.5.1	Siivousvälineet	412
11.5.2	Siivousvälineiden valinta	414
11.5.3	Siivoustila ja -huone.....	417
11.6	Siivoustyön onnistumisen edellytykset	417
11.6.1	Asiakaspalvelu	417
11.6.2	Tekninen laatu	419
11.6.3	Laadunvalvonta.....	420
11.6.4	Kiinteistön kunnan vaikutus siivouksen tasoon	421
	Hakemisto.....	424